

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merceurea si Sambet'a, F'óica una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 23.

Brasiovu, 21. Martiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Proiepte de invoicla

ale lui Ludovicu Kovács. (Urmare din Nr. tr.).

Cifrele cate vinu a se impartasi in acésta parte din urma a recensiiunii nóstre le recomandam cititorului cu atatu mai vertosu, cu catu chei'a aplicata la Ungari'a se póte aplica prea bine si la alta tíera autonóma, eara mai anume la Transilvani'a, unde mai nu credu se fia omu, carele se nu intrebe in decursulu anului: óre pentru-ce platescu eu atata contributiune? Deci se vedemu mai antaiu, ce respunde D. Kovács si partit'a de carea se tiene elu la o asemenea intrebatune.

De candu s'a statoritu in imperiu principiulu unei contribuii uniforme, aceea si ajunse a fi si mai drépta, apoi totu prin aceea ne castigaramu si o cheia — de si scumpa — la mana, pentru-cá se potemu deschide scrinele cele secrete ale finantielu si se cunóscemu, déca in comparatiune cu celelalte tieri suntemu séu nu suntemu asupriti.

Amu vediutu ca sum'a totala a veniturilor imperiului este 394.40 milióné.

Amu vediutu eara, ca Ungari'a platesce din acestea 71.25 milióné.

Asia Ungari'a da in proportiune 18 procente.

Sum'a totala inse a trebuintieloru imperiului pentru afacerile comune este 277.99 milióné.

Prin urmare Ungari'a dá la acestea totu 18%.

Veniturile brutto ale intregii monarchii sunt 498 mil.

La acestea Ungari'a dá 92.99 mil. adica 18 $\frac{1}{2}$ %.

Valórea teritoriului monarchiei intregi pre catu se póte cultiva este de 9500.96 mil. fiorini v. a.

Valórea numai a teritoriului Ungariei proprie e 2362 mil.

Prin urmare in proportiune numai de 25%.

Valórea productelu industriei celei mari din tóta monarchi'a este 623 mil.

Valórea industriei din Ungari'a este numai 63 mil. adica in proportiune contra sum'a totala numai 10%.

Poporimea intregii monarchii este 35 mil., a Ungariei e numai 9 milióné suflete. Adica in proportiune numai 28%.

Suprafaci'a intregului teritoriu productivu si ne-productivu alu monarchiei este 11.253 miluri patrute. Suprafaci'a totala a Ungariei e 3727 miluri patrute, adica 33% séu a treia parte din intrég'a monarchi'a.

Calculandu acum cu tóte acestea proportiuni scóse din cunoscut'a si renumit'a statistica a bar. Czörnig aflamu, cumca Ungari'a in starea de astadi a culturai sale e datóre a plati la trebuintiele comune numai 18%, candu déca s'ar' calcula numai pe teritoriu, ar' trebui se dè 33%, eara de s'ar' socoti numai dupa numerulu sufletelu, ar' dá 28%.

Eata deci, unde diacu diferintiele colosale: in valórea pamentului si in a industriei, care ambe in partea cealalta a monarchiei stau neasemenatu mai susu decatu pe la noi, de unde apoi urmésa (ceea ce si noi amu observatu aiera si de repetite ori), cumca locuitorii aceleia sunt si mai avuti, pentru-ca sunt mai mun-

citori decatu noi, consuma si mai multu, pentru-ca au de unde plati.

Din acestea incheie D. Kovács, cumca sistem'a de astadi a contributiunii uniforma cum este, póte se fia asupritóre in sinesi socotita preste totu, necidecum inse nu este mai asupritóre pentru Ungari'a decatu pentru tierile de preste Leitha. Cu tóte acestea recunósce si densulu, ca acésta sistema trebuie se tréca prin unele reforme petrundietóre, ceea ce inse s'a si propusu de contra regimu intr'unu operatu voluminosu impartasitu senatului imperialu. Intr'aceea auctorulu afla trebuinti'a de reforma in monopolulu tabacului, in accis'a pe vinarsu, eara mai multu cá tóte in pretiurile sarii, pentru-ca dupa o proportiune ce scóte, ar' trebui de es. cá in Ungari'a se se consume 2,962.048 ctie sare, se consuma inse numai 1,893.823 ctie (eara tabacu se consuma in Ungari'a de 11 milióné! Oh, oh!). In mai multe tienuturi vitele nu gusta sarea cu anulu intregu, de unde apoi urmésa si bóle si injosirea rase-loru (soiuriloru) de vite, pe aiera chiaru ómenii mananca pana si mamaliga nesarata; éra in locu de aceea giolcaia la vinarsu de mai multe milióné.

D. Kovács mai face unu calculu de cifre, carele in sinesi ar' fi prea interesantu déca nu ar' fi atata de problematicu. Elu adica dice asia, ca fiindu veniturile brutto ale Ungariei 92,998.693 fl. si danduse 50 $\frac{1}{2}$ mil. la vistieri'a comuna a statului intregu, dintr'unu restu de 4 $\frac{1}{2}$ mil. nu numai s'ar' acoperi spesele scoterii dariloru, care astadi facu preste 21 mil. 751 mii fl., ci totuodata ar' ajunge cu prisosu pentru coperirea celorlalte trebuintie ale tierii, séu mai inscurtu, bugetulu specialu destinatu numai pentru Ungari'a ar' fi preste 21 milióné, eara nu numai 13 milióné, precum este acelasiu in dilele nóstre, in catu tíer'a s'ar' afla in pusetiune de a 'si imbunatati sarea si sórtea s'a, care tocma si dupa marturisirea auctorului este fórte ticálósa. D. Kovács mai voiesce a sci inca si de o multime de economii séu pastrari care lear' face ungurii déca nemtii nu s'aru amesteca in afacerile care se tienu de autonomi'a tierii.

Noi la acestea sperantie frumóse ale auctorului nu dicemu mai multu, decatu: Fia'ti omule gur'a de aur; eara apoi crediendu ca e timpulu cá se ne incheiemu usioric'a nóstra recensiiune, o si facemu acésta prin reproducerea urmatóreloru pasage dela pag. 121—123.

Se deschidemu odata ochii. Se fimu drepti contra altii, pentrucá si noi se potemu pretinde dreptatea dela altii. In urma se comparamu pusetiunea politica din trecutu cu a unui viitoru regulatu.

Afacerile comune ale tierii luate strinsu coprinde in sene cestiunile si mediulócele asia numite politice mai 'nalte. Noi in trecutu avuseramu o inriurintia fórte pucina, ba potemu dice ca mai nimicu asupra politicei mai 'nalte. Afacerile politicei din afara, ale aliantielu, ale resboiului si ale pacii, ale tractatelu de comerci si ale uniuniloru de vami, ale consulatelu si ambasadelu s'au portatu tóte fara noi. Armat'a statatóre se intregu prin inrolamentu (Werbung) si numai in timpurile mai dincóce intregirea contingentulu ungurescu regulatu se propunea dietei. Banii trebuintiosi pentru portarea susu atinselu afaceri se scotea

din asia numitele venituri regesci legiuite *) si din mica contributiune ce se numia militara (Militare quantum, Kriegsteuer).

„Acésta in partea ce luá Ungari'a la afacerile comune pana in a. 1848.“

Pe viitoru suntemu chiamati a luá parti in doua moduri la afacerile comune, adica nemediulocitu cá parte constitutiva a unui imperiu mare, cum si prin cumpanirea morala a dietei nóstre. (Va urmá.)

Relatiune**)

asupra celoru doua proiepte de lege privitóre la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854.

Onorate comitetu dietale! Fiindu eu in una din siedintiele trecute prin alegere insarcinatu de onor. comitetu cu referat'a asupra celoru doua proiepte de lege care s'au initiatu din sinulu dietei si se referescu la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854, — am aflatu, ca pentru a mi puté dá opiniunea asupra loru e de lipsa mai antai a cercetá in ce relatiune stau ele catra numit'a patentu urbariale, si mai incolo, ca in ce relatiune stau catra legile patriei.

I. Pasciunea si padurea

cá posesiune imobila in pamentu, pe locuri unde au fostu introdusa si au existatu sistem'a feudale, inca au fostu obiecte, a caroru posesiune si folosintia, pentru-cá se póta fi in partea iobagiului, presupunea de regula o indatorire feudala a acestuia in folosulu domnului pamentescu, ori mai bine dicundu si mai conformu regulativelor urbariali, a caroru folosintia prin fostulu iobagiu in mesura ceruta, erá o competentia a acestuia, ce o avea la fostulu domnu pamentescu, si fora de care supusulu, de parte de a fi pututu impleni prestatiunile cele greu apasatóre in mesur'a si chipulu precum erá prescriu ori indatenatu, dá parte mare din ei n'ar' fi fostu in stare neci a esistá. —

Candu déra cu desfiintierea legamentului feudale, s'au prochiama inpropriatirea tieranului, acestu principiu inaltu alu umanitati si civilisatiunei, precum si alu unei prudentie a intogmirei de statu, participarea fostului supusu domnescu din ambele aceste soiuri de posesiune, se rechiamá cu tóta urgentia, nu numai din caus'a, ca precum diseiu, ele se renunera intre cele de antaie si neincungiuravere mediulóce de subsistentia ale fostului supusu, pentru cá se póta si elu esistá si contribui denariulu pe altariulu societatei; — dá mai cu séma din cauza, ca acésta participare se ivi cá o consecintia logica din principiulu irevocaveru alu inpropriatirei: eata déra temelulu, din care la desgreunarea pamentului de povorile feudali pasciunea si padurea nu puté, ba din respecte mai inalte, nu erá ertatu se cadia in laturi de atentiunea legislatiunei, si eata caus'a, ce fece necesaria estinderea regularei de posesiune intre fostulu domnu si supusu si asupra pasiunei si a padurei. —

Cu tóte acestea, de si ascunderea acestoru adeveruri este imposibile si, de si dela intrarea loru in viati'a erá se aterne bun'a ordine in noulu statu, fiindu ca o sorginte spre crearea multumirei acelei clase de cetatieni, care facu partea cea mai mare a locuitorilor tieriei, si de si regularea bine intocmita a pasiunei si a padurilor erá se fia unu expediente la redicarea economiei rurale; totusi caus'a acestoru duóe obiecte atatu de ponderóse au remasu dela anulu 1848, pana in din'a de adi numai neregulata, dar' pana la ivirea patentei din 21 Iuniu 1854 erá lasata cu mica esceptiune a unoru ordina-

*) Adica veniturile din mosiile fiscale, din saline, montanistica, vami si alte venituri, asupra carora Ungari'a neciodata nu 'sia pastratu dreptulu de a lua socotéla dela gubernulu regelui, ci lea lasatu pururea in liber'a dispusetiune a acestuia, pentru-cá se copere din ele trebuintiele tierii si ale s'ale dupa cum va afla de bine. — Ref.

**) Acestu operatu s'a referatu in sesiunea comitetului dietalu tienuta in 8 Ian, inse pana a nu fi pusu sub discussiune meritoria s'a amanatu in 20 Ian. ulteriór'a lucrare a comitetului urbarialu, pana candu se va rechiamá diet'a, ér' D. referentu M. Nicola, la provocarea unoru amici se involá 'lu da publicitati cu singurulu scopu de a dá ocaziune a se lamuri ideele si convingerile. Er' noi credemu a face unu servitiu patriei, regimului si fericitei deslegari definitive a causei acesteia de atata importantia, cu resolvarea de a publica detaiatulu acestu referatu, pentru care vomu cauta a fi mai laconici in vreocativa Nri cu celelalte sciri. Red.

tiuni transitóre, chiaru in bun'a vointia si uneori in arbitriulu partei celei mai tare; erá cá o rana nevindecata pe organismulu societatei, care la cea mai mica atingere causá dureri adencu patrundietóre, in cele mai multe casuri, pentru-ca fostulu domnu pamentescu din nedreptulu pretestu alu incetarei roboteloru eschidea pe fostulu supusu mai cu sema din paduri fora privire, daca au fostu ele de comunu, ori din timpi vechi numai de iobagi folosite, ce apoi dá anse une ori si la invasiuni din partea fostiloru supusi, dar' in cele mai multe casuri fostiloru supusi departati si scosi din usulu seculare si indemnati de conscientia dreptului vatamatu, dá cauza de a inundá cu jalbe si plansori pe totu loculu pana la treptele tronului pré inaltu alu Maiestatei Sale.

Alinarea de asemenea nemultumiri pe cale administrativa incredintanduse de regula unoru organe cu totulu neinvadate in referintiele faptece si de dreptu, care in patri'a nóstra au existatu pana in 1848, si care organe afara de aceea, parte din necunóscerea limbei poporului, parte din informatiuni sinistre preocupati si adeseori folositi de instrumente pe cont'a bietului tieranu strigatu si poreclitu de comunistu, in locu de mangaiare chiaru si in contra ordinatiuniloru, care aveau sustinerea statului quo in 1848 inaintea ochiloru, se causá cele mai mari nedreptatiri si prin aceea nóue si nóue incurcaturi. —

In asemenea stare a lucrului fórté deploravera constatesu numai adeverulu afirmandu, ca dorintia de ambe partile, cá se se vedea caus'a acésta in meritu tractata si resoluta spre multumire, adiunsesse la culmea s'a cea suprema. —

Dupa pauza lunga de frecai si nemultumiri provocate prin tendentiele fostiloru domni pamentesci de a vedé folósele fostiloru supusi reduce pana la nula, si care alocurea aflandusi nutrementu in unele organe administrative insusi interesate pregatea o positiune fórté neplacuta intre fostulu domnu si supusu, care adiunsesse a fi simtita si in organismulu administratiunei; — veduramu abia in anulu 1854 ivirea patentei imp. din 21 Iuniu N. 151. a B. Imp; acea lege, care dupa chiamarea s'a, avea de scopu, cá prin regularea definitiva a tuturor referintieloru de posesiune, se puna capetu positiunei abnorme si se multumésca dupa cuviintia pretensiunile de dreptu ale ambeloru parti. In aceasta patentu veduramu de antaiadata depuse principiale fundamentale, dupa care erá se se asecure partile in dreptulu ce le compete, veduramu macsimulu si minimulu, intru acarui spatiu avea de a se inverti pretensiunile si ale uneia si ale altei parti. Aceasta patentu pusa totudeodata pe ambe partile intra asteptare dupa infiintierea unui tribunalu urbariale, care inse, Dumnedieu scie, din ce cauza, ca numai la inceputulu anului 1858 s'a infiintiatu, pana la care tempu au fostu substitute de oficiolatele administrative.

Cá tóte productele ómenesci asemenea reiesi si aceasta patentu urbariale dinpreuna cu mai tardiu introdusele tribunale, dela care poporulu si partile prestetotu, prin resolutiunile cele multe administrative totu de natura provisória pana la infiintierea tribunaleloru urbariali erau dedate a asteptá fórté multu, ma de óre-ce intru asceptarea loru nu se marginea pana la mesura inchipuita de a vedé alinate tóte controverselur urbariali, si odihnita pretensiunile de asta natura; se póte dice, ca se asteptá lucruri ce trecu preste putintia, ba une-ori nu se unescu neci cu firea omenésca. — Departe su de o presupunere, cá candu indemnulu principale, ce trebuie se caracterisese activitatea legislativa preste totu, cá adeca se fia legea aducunda pe catu se póte de perfecta, apoi practeca si drepta, ar' fi lipsitu la compunerea desu numitei patente urbariali, care pentru urgentia materiei nu putea asteptá dupa legiuire constitutionale, ci trebui se védia lumina si pe cale administrativa; totusi a ne da opiniunea basata pe esperientia despre aceea, cumca numita patentu are in sene neadiunsuri destule, credu ca nu e alta, decatu a constata unu adeveru, care 'lu datorimu nu numai convictiunei dar' totuodata si chiamarei nóstre cá representanti ai poporului, si competenti de a ne ocupá de remedie spre departarea reului pe catu, si unde se póte. —

Asia domniloru lasarea neatinsa a unoru drepturi si beneficé, ce dupa usulu din epoch'a feudale erá rezervate in folosulu eschisivu alu domnului pamentescu, a caroru regulare inse se dorea si asteptá cu o conscientia stricta din principiulu pronunsiatu mai in susu, asia numitelé „regale“, din obiectulu carora fostului supusu domnescu fórté pucinu i se computá in competentia urbariale, lasarea dicu neatinsa a unoru drepturi atatu de momentóse in viati'a comuna dintr'o lege a carei devisa erá regularea referintieloru si a drepturiloru feudale schimbate de puterea spiritului timpului, fú unu

soadiementu alu legei cu atatu mai mare, cu catu ca daten'a intru folosint'a acelora asia precum s'a pomenit ea cu unu seclu mai inainte, apare cá unu monstru scandalosu infaciosiandu totu remasitie feudale si dela stergerea iobagiei inoóce, de candu intogmirile de statu au trebuitu se suferi schaimbari mari, si de candu tinenmu, ca suntemu intr'o tíera, ce se chiama libera si in care toti cetatienii sunt egalú indreptatiti. — Tóte acestea rechiamo o solutiune corespundietóre intereseloru atatu particulari, catu si mai cu séma unui interesu de politica mai inalta a tíerei; cele inse a caroru intardieré sunt impreunate pe totu momentulu cu daune irrepavarere, sunt mai alesu beneficiile regali ale dreptului de carcimaritu si ale celui de moraritu. — Celu de antaiu, pentru-ca ne fiindu regulatu, ci cá privilegiu de natura feudale remasu neatinsu in placuta dispositiune a fostului domnu pamentescu, care in nesuintia de alu peface in isvoru nesecatu de venituri eschisive, ilu concredu placutei usuari a unui soiu de ómeni in tíera la care despoiarea concetatianiloru crestini face cuprinsulu unei dogme, si prin aceea mediolocitu contribue la coruptiunea si demoralisarea clasei de rondu fora exceptiune, amelintiandu societatei ruina morale. — Ér' celalaltu din cauza, ca afara de greutatea cu care se lupta, si afara de dauna ce o simtiescu unii particulari ici cóle la pefacerea graantiului in farina, este batatóre la ochi acea dispropertiune enoima, ce domnesce intre pretiulu bucateloru cu grantiu si intre farina intr'o tíera cá Transilvani'a, care dela natura e dotata cu atatea isvóre curgatóre si cu o putere de apa atatu de mare, — unu reu cá acesta aduncu simtitu si amelintietoriu cu urmari grele pe viitoriu este nedisputaveru in genes'a lui; elu isi are radacina via in conditiunile cele grele de macinatu la celu micu numeru de mori presarate mai alesu prin comitate numai cá de leacu, precum si impregiurarea, ca dreptulu moraritului pana adi ilu vedemu in chipu de dreptu regale rezervatu inea domnului pamentescu cá privilegiu, care uitandu de patriotismu cade cu folosint'a lui in doue extreme; pentru-ca, pe candu alocurea morile dominale se monopolisédie si absorbu in favórea eschisiva a multoru fabrice de spirtu spre a produce materialulu de farina ce se consuma a-ci intr'o cantetate enorma spre neci unu folosu, dá spre démna de vaierare dauna publica, pe atanci aliurea se intrebuintiédie ocaziune pentru a se stórci insemnate prestatiuni naturale mai cu séma dela clas'a de rondu pentru asigurarea nu atatu a antaiatatei, catu numa a putintiei de macinatu, in care stare a lucrului apoi fiindu-ca poporulu de rondu din lips'a mediulóceloru nu póte face concurentia neci la multele magazine de farina ce se impórta in mesura fórté mare din Ungari'a si Banatu, — amelintia pe incetu o formale incubare a unei stari feudale, care ne avendus originea in supuneri de popóre si donatiuni regie, ci in voia cuasi libera produsa de sil'a lipsei cuotidiane ar' deveni cu multu mai periculósa. —

Candu scimu inse ca este nu numai dreptulu dá si datorint'a dietei presente, cá se delature reulu provenitoriu din starea aceasta intru adeveru deploravera pe calea unei initiative in legiure, care face o parte esentiale a drepturilor ei constitutionale, trebue se si speramu, ca prin o regulare intielépta, a carei scopu va fi cu privire la vocea timpului si la interesulu publicu, va face ca tíer'a si totu poporulu dela care si au imprumutatu puterea se i remana cu eterna recunoscint'a pentru asigurata prosperare si iubunatatire materiale si morale. O reforma dorita in ambele aceste obiecte de sene intielegunduse, ca cu o indemnizare a indreptatitului dupa o cheia careva corespundietóre, si practeca au devenitu si din aceea cauza mai urgenta, ca normativele provisorie ce de presentu substitue o lege in privint'a aceasta (si anume §§ 31, 32 ai pat. imp. din 21 Iuniu 1854, dupa care are de a se observá usulu de pan' acum la carcimaritu prin const. apr. parte III. Titl. XXXII. si p. a II. T. VIII, § 7, precum si regulam. urb. sect. III. punt. 8) in mana oficiolateloru absolutismului trecut si cu deosebire in man'a administratiunei presente devinu precum ne arata trist'a esperintia cu totulu illusorie, pentru-ca respectivii in folosint'a dreptului nu se marginescu pre lunga mesur'a concessa prin lege, si asia se facu abusuri totu in contra si pe computulu dreptului fostului supusu, care si de altumentre in regulativele vechi este fórté pe subtire mesuratu. — (Va urmá.)

UNGARIA. P e s t ' a. Intre cei vreo 56 de arestati pana acuma se afla in urma si Ludovicu Asboth, fostulu generalu la armat'a de honvedi, care in 1861 la cererea municipalitatiloru Ungarei se liberase din prinsórea dela Josefstadt in Boemi'a. Unele diurnale vorbescu, ca in urm'a porniriloru de primavére se ponu la oale mesuri militare. —

AUSTRIA. V i e n ' a 28 Martiu. Aici facu mare sensatiune pornirile din Germani'a. Comitétulu centralu din Francofurtu (ala 1849) au provocatu se se faca la pasci adunari de poporu pentru caus'a Schleswig-holstaiana si in 28 se si tienú o atare adunare de vro 8000 de insi in capital'a Bavariei, primindu cu entusiasmu declararea din Francofurtu nestramutata ad. spre a colaborá in sensulu nationalu; inse „G. C.“ scrie, cumca atatu din partea Vienei, catu si a Berlinului s'aru fi oferitu unui mare numeru de regime germane adiutoriu militariu in casu ce ele n'aru fi in stare a inadusi incercarile revolutionare. —

Capital'a Vien'a vré a contrade unu imprumutu de 30 milioane pentru trebuintiele s'ale. —

Cronica esterna.

Din campulu resbelului se scrie, cumca bombardarea la Düppel se continua, si cumca anteposturile germane s'au apropiatu cá la 500 pasi de siantiuri.

Conferint'a dela Londonu s'a primitu si din partea Franciei, nu se scie inse cu ce conditiuni, ér' federatiunea inca fú invitata pe 12 Apriliu la conferintia, ea inse ne fiindu pana acuma reprezentata in conferintie europene se afla in perplecitate, cá ce se faca si pre cine se tramita. —

Svedi'a a datu ordine de armare si cumperare de cai pentru báterii de tunuri si regimente de husari.

In ITALIA a starnitu departarea lui Garibaldi mari ingrigiri si regimel' a tramisu de pandá una naue, cá se se scia unde calatoresce. In consiliulu de cabinetu s'a decretatu recunóscerea imperatoriului de Mecsicu ar. F. Macscea ce s'a si notificatu la Parisu.

In ANGLIA se facu pregatiri mari pentru primirea lui Garibaldi, si in banchetulu din Guildhall Lord maiorulu 'lu va onorá cu diploma de dreptulu unui cive onorariu alu cetatei Londonu.

FRANCIA facundu intrebare primi responsu dela reprezentantulu Italiei D. Nigra, cumca Garibaldi vré a face apelare la bogatiile Angliei, cerundui adiutoriulu in favórea nationalitatiloru apasate.

PRINCIP. UNITE ROMANE. B u c u r e s c i 27 Martiu. Din Galati se scriu cu datu 26 urmatórele: Dóue corabii incarcate pentru Principatele dunarene cu arme si munitiune au sositu in Sulina si fura de catra unu vaporu turcescu de resbelu oprite, provocanduse a 'si predá incarcatur'a. Una naue a loidului austriacu s'a supusu indata la provocare; ér' cealalta francesa nu vrú a ascultá. Comandantulu turcu i au amenintiatu, ca o va cufundá gaurinduo in fundu prin descarcare de tunuri, totusi aplacidá la cerere unu terminu de 24 óre spre a se reculege. Capitanulu francesu indata tramisa una depesia la Galati spre a chiamá intru adiutoriu o corabia de resbelu francesa, dupa care indata si venira 2 tube cu tunuri la gura Sulinei si aruncara anghir'a lenga corabi'a amenintiatu, luanduo la medioclu. Comandantulu turcu nu sia ecsecutatu inoa amenintiarea pana acuma. Tel. lui „Botsch“ Alta scire in „Pr. Z.“ vré a dice, ca armat'a moldo-romana in Maiu se va concentrá la Focsiani in tabera de ecsercitiu, pentru-ca pana atunci voru fi sosite armele si tunurile acordate in Franci'a si in Belgi'a. Mai adauge, ca necontentitu vinu dela Londonu peste Constantinopole aventurari revolutionari in Principate, si ca Klapka e insarcinatu cu una misiune a lui Garibaldi la Prino. Cuza, pe care vréu revolutionarii a 'lu castigá in partea loru cu momel' amagitórie despre redicarea unu imperiu romanu de sene statatoriu. —

Telegramulu de susu se constata cá adeveratu si de diurnalele Romaniei, cari mai adaugu, ca corabi'a francesa numita „Tauru“ indata dupa ce veni adiutoriulu dela Galati, unu batelu si o sialupa de tunuri, porni la Brail'a neatacata, unde se descarcara 264 de ladi si 6 tunuri, si se crede, ca armat'a romana in semnu de recunoscintia va tramite o deputatiune la consululu francesu spre ai multiumi in numele armatei. „Romanulu“ dice, oa ei sunt siguri, ca va veni in curundu diu'a de a multiami. Despre batelulu companiei austriace Lloyd, „Mercuru“, scrie, ca a sositu in Brail'a fara coletele romanesci, care remasera in man'a turciloru cu tóte ca dobandise voie dela ambasad'a austriaca dela Constantinopole ale incarcá. Coletele acestea inse nu contineau arme, ci numai osii si suluri, ér' catu pentru misiunea lui Klapka, apoi diurnalele de acolo ridu de atatea scornituri din ventu, fienduca Klapka s'aru aflá la Genev'a.

Din camer'a romana cetimu rezultate mari: In tempu de vr'o cateva dile ea a lucratu mai multu decatu in cei

5 ani ai tamendariloru si sieretismului: votat'a legea contabilitatei (ecsactoratu), legea comunala, legea penala si de procedura, care sta din 1200 de articuli, si legea instructiunii publice, in care se afla 663 articuli, ceea desfiintiesu pedeps'a cu mórtea si pedeps'a cu batai'a, si cuprinde institutiunea a juratiloru (jirii) si libertatea preseii ér' astalalta a instructiunii face instructiunea obligatóre si gratuita la ambe secese si in comune; s'a votatu si legea consileloru districtuale (municipieloru).

Cu tóte acestea in camera facù D. Ioane Docanu spriginitu de vre o cativa una motiune in contr'a ministrului Cogalniceanu cerendu cá: „adunarea in interesulu ordinei publice, in interesulu legalitatei si alu moralitatei se declare, ca numai póte tolerá presinti'a D. primu ministru actualu pe banc'a ministeriala;“ si acést'a din mai multe cause, intre cari una, ca ar' luora arbitraluminte fara respectu la legi, provocandu nesuponere si rescóla etc. Adunarea inse a respinsu acést'a motiune in interesulu ei si alu regimului constitutionalu cu una maioritate précumpanitóre, pentru-ca ea motiunea a trebuitu se fia de rea credintia, fienduca s'a facutu tocma in momentele cele mai critice de a se compromite camer'a inaintea opiniunii europene si a tieriei: ca pentru personalitati impedece activitatea puterii ecesutive si facu pe vóiea Rusiei indestulinduse nemultiamirile pentru ospitalitatea, ce se da poloniloru pe pamentulu Romaniei, si in ajunulu desbaterii capitalei cestioni rurale si a legii electorale, care in siedinti'a din 16/28 Martiu prin mesagiu domnescu se si propusese camerei spre desbateri. Dar'

Ecce mesagiuulu domnului.

Domniloru deputati! Proiectulu de lege rurala votatu de onorabil'a adunare in sesiunea din an. 1862, nu 'l amu pututu sanctiona. fiindu-ca elu nu coresponde la conditiunile de imbunatatire a sórtei muncitoriloru in pamentu garantatu loru prin art 46 alu conventiunii, incheiata la Parisu in 7/19 Augustu 1858. De aceea, in urmarea incheierei consiliului meu de ministri din 14 ale lunei acesti'a, si a reportului sub Nr. 7.369, care mi s'a prezentatu de catre ministrul meu secretaru de statu la departamentul de interne si presiedinte alu aceluiasiu consiliu, conform art. 6 si 14 din conventiune, anecsatu aicea, inaintediu in a Dvóstre deliberatiune unu nou proiectu de lege rurala.

Dumnedieu se ve aiba, Domniloru deputati, in a s'a santa paza.

Datu in Bucuresci, la 14 Martie 1864.

Alexandru Ioan.

Ministru-secretar de statu la departamentul de interne,
M. Cogalniceanu.

Din cuprinsulu proiectului de lege rurala vedemu, ca regimulu a desfiintiatu ori-ce ramura de iobagia in Romani'a si clacasiulu ori-care si orsiunde s'a impropriaritu pre ceea ce are in posesiune dupa lege, ér' proprietarii se desdaunésa cu capitalisarea séu imultirea pretiului anualu pentru sarcine; ad. la unu tieranu ce are pamentu pentru 4 boi si o vaca pretiulu sarciniloru pe anu e 5 galbeni, prin urmare capitalulu de desdaunatu e 75 galbeni, pentru cei ce au pamentu de 2 boi si o vaca 4 galbeni pe anu, cari imultiti cu 15 facu 60 galbeni, si care are pam. numai pentru sene si o vaca: 3 galb. capitalisati cu 45 galb. Statulu apoi se indatóra pe sene de pe tóte domenele sale vechi si nóue fara osebire a vinde parti de pamentu tieraniloru si mai vertosu insuratieiloru (sporniciloru) ori unde voru fi si chiaru si celoru ce nu aru avé pamentu dupa legea de facia. Vomu reveni la desbateria acestui proiectu, care in fondu consideratu a varsatu asupr'a Romaniei binecuventarea si spiritulu de umanitate, si celu de viétia, fericire, de inaltiare la gloria si destinulu romanului; se a asiadiatu pétr'a in anghiulu consolidarei nationalitatei romane!!!

Respunsu. D. I. P. la Art. „Din cetatea remasitiiloru lui Faraonu.“

Cu tóte, ca caus'a persianiloru cu padurile, ca ad. ar' fi capetatu sasiu din Sercai'a una tabla mare de padure in padurile elora dela universitatea natiunii sasesci, póte se fia a-deverata: noi totusi fara datu, fara cunóscerea auctorului, privimu articulu acestu de apocrifu. Ei, domniloru! nu ve totu aruncati dupa spatele altora, ei déca vreti se esiti in publicu, ou vre unu adeveru, apoi esiti cavaleresce, ca noi ne-

am saturatu de procese. — Apoi la astufeliu de cause despre proprietati nu trebe se procedemu cu gur'a cascata incredintandule la nesce capete fumurate si seci, ci de tempuriu se le concrédiemu la advocati destoinici si de caracteru si numai atuncia se ve plangeti, ca ati perdutu vreunu procesu, candu l'ati aperatu bine pe calea s'a. Ceea ce póte face Redactiunea se tiermuresce numai intr'atata, ca ve da sfatulu, cá se ve tieneti de lege cu mani cu pitióre si anume in cause de a-cestea de §-lu 86 alu inaltei patente de in 1854 Iun. 21, unde se dice „la provisorile de posesiune se va considerá de regula cá temeiu statulu posesiunii dela 1 Ian. 1848, avendu in vedere dispositiunile din acést'a patentu.“ Cine a avutu pe tempulu aoe'l'a dreptulu de lemnaritu, óre acel'a nu'lu are si acum? Repetu ca déca vreti si vreti se esiti si in publicu cu cause de a-cestea, apoi mai antaiu ve provedeti de totu felulu de dovedi valibile inaintea judecatii, cá se poteti constata adevverulu si luandu responsabilitatea asuprave esiti pe facia, ér' nu scóteti castanele din focu totu numai cu degetele Redactiunii!!! Acum suntemu egali indreptatiti prin lege dietala, asia se nu ne fia frica a ne uitá in fróntea nimerui, candu avemu dreptu; oi pe calea legii se ni 'lu aparamu, chiaru si candu n'am perde multu prin neaperarea lui, ca-ce altufeliu nu amu fi demni de acelu dreptu. Apoi se ne invetiamu a fi in fapta constitutionalisti, cari deodata cu capulu nu suferu calcarea arbitraria a legii positive, cu atatu mai pucinu siretele incercari de intimidari. Advocati, advocati ne trebe domniloru! cari se ne aperse in dreptulu legiloru in ori-ce procese, ca numai una singura vorba nesocotita 'ti póte perde procesulu de sute de mii. In fine o mai repetu, ca lucruri de aceste sunt in competinti'a instantieloru judecatoresci, si Nenea Ieremia se 'si caute dreptulu pe calea legii.

Red.

Nr. 1017/1864.

1—3

EDICTU.

Dela magistratulu urbanu si districtualu cá judecatoria se aduce cu acést'a la cunosointia publica, cumuca la cererea Domnei Ecaterina Sivu nascuta Zsippa, oá singura mostenitóre dupa Ioane Zsippa, s'a concesu licitatiunea publica libera a intregii avere remase dupa Ioane Zsippa, care sta din cas'a sub Nr. protocolulu funduaru 316 in suburbiulu de susu, dimpreuna cu gradin'a pretiuta in 4000 fl. v. a., apoi din deosebite mobilie de casa anumitu mobile in pretiu de 175 fl. m. a.; si pentru licitarea realitatei s'au ordonatu doue termine, ad. pe 16 si 30 Aprile 1864, ér' pentru licitarea efectelor unu singuru terminu: pe 9 Aprilie 1864, totu deuna la 10 óre inainte de prandiu in loculu realitatei licitande séu in cas'a numita. Realitatea se va bate diosu in primulu terminu numai cu sum'a pretiuierei séu preste acést'a; numai in terminulu alu doilea suptu acelasu; in casulu din urma inse rezervanduse dreptulu susu numitei ereditóre, cá in restimpu de trei dile se aprobe séu reprobe cumparatur'a; din contra efectele se voru licitá in susu insemnatulu terminu si suptu sum'a pretiuierei, inse numai pe lenga deponerea pretiului.

Celelalte conditiuni de licitatiune precumu si pretiuirea obiectelor licitande, si starea in care se afla realitatea in protocolulu funduaru se afla in cancelari'a de aici spre dispositiune la veri cine ar' vré se se informadie séu se ié copia.

De altumintrelea se observédia ecspresu, cumca licitati'a se face la libera cerere a clironomei si prin urmare creditoriloru asigurati pre realitate le remane dreptulu loru reserovatulu fara privire la pretiulu vendiarei.

Brasiovu in 19 Martiu 1864.

Magistratulu urbanu si districtualu cá tribunalu.

Cursurile la bursa in 1. Apriliu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 56 ⁵ / ₁₀ cr. v.
Augsburg	—	—	116 „ — „
London	—	—	116 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ — „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 90 „
Actiile bancului	—	—	771 „ — „
„ creditulu	—	—	184 „ 20 „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 23. Martiu 1864:
Bani 70.75 — Marfa 71.25